

SPRÁVA Z PODUJATIA

ŠTUDIJNÁ CESTA ZA PRÍKLADMI DOBREJ PRAXE V OBLASTI UDRŽATEĽNEJ MOBILITY

Projekt LIFE IP - Zlepšenie kvality ovzdušia (LIFE18 IPE/SK/000010) podporila
Európska únia v rámci programu LIFE

Názov podujatia: Študijná cesta za príkladmi dobrej praxe v oblasti udržateľnej mobility

Dátum a miesto konania: 21. - 22.09.2022 Trenčín, Trnava

Cieľ podujatia:

Cieľom organizátorov študijnej cesty z projektu LIFE IP – Zlepšenie kvality ovzdušia je priblížiť zástupcom samospráv problematiku udržateľnej mobility, vrátane plánovania a realizácie dopravy v mestách Trenčín a Trnava. Zároveň účastníkom podujatia vytvorí priestor pre inšpiráciu a vzájomné zdieľanie skúseností, ako aj praktických príkladov dobrej praxe k téme udržateľnej mestskej mobility.

Program:

1. deň (21. september 2022)

10:00 – 10:30 **registrácia účastníkov VÚC Trenčín, coffee break**

10:30 – 12:00 **privítanie** – zástupca VÚC Trenčín

- Udržateľná mobilita a rozvoj cyklodopravy v Trenčianskom kraji – *Radovan Hladký, vedúci odboru dopravy, Trenčiansky samosprávny kraj*
- Rozumná mobilita v Trenčíne – *Patrik Žák, druhý zástupca primátora mesta Trenčín*
- Diskusia

12:00 – 13:00 **obedňajšia prestávka – spoločný obed**

13:00 – 14:30 Ulice pre deti - *Oto Nováček, Metropolitný inštitút Bratislavy*

Ekošoférovanie a praktická ukážka merania kvality ovzdušia – zástupca CEPTA

- Diskusia - *Miloš Veverka*

14:30 – 15:30 **prestávka (ubytovanie)**

15:30 – 18:00 na bicykli za príkladmi dobrej praxe – prehliadka mesta Trenčín so sprievodcom

18:00 – 20:00 **večera, neformálna diskusia**

2. deň (22. september 2022)

07:00 – 08:00 **Trenčín** – raňajky v mieste ubytovania

08:00 – 10:00 **vlakom presun účastníkov z Trenčína do Trnavy**

(hlásime sa ku Dňu bez áut, podporujeme verejnú dopravu)

10:30 – 11:00 **coffee break, Radnica mesta Trnava**

11:00 – 12:00 **privítanie** – *Eva Nemčovská, prvá zástupkyňa primátora mesta Trnava*

- Udržateľná doprava v Trnave – *Peter Rozsár, mesto Trnava*
- Príklady dobrej praxe VÚC Trnava – *Silvia Szokolová, krajská cyklokoordinátorka, TTSK*
- Diskusia

12:00 – 13:00 **obedňajšia prestávka – spoločný obed**

13:00 – 16:00 na bicykli za príkladmi dobrej praxe – prehliadka mesta Trnava so sprievodcom

16:00 **ukončenie programu**

Počet účastníkov: 24 (v zmysle podpísanej prezenčnej listiny)

Udržateľná mobilita a rozvoj cyklo dopravy v Trenčianskom kraji

TSK si v roku 2020 navrhol a schválil plán udržateľnej mobility na najbližších 30 rokov, podľa ktorého bude postupovať pri ďalšom budovaní dopravnej infraštruktúry v kraji. Tento dokument zahŕňa aj plán rozvoja cyklistickej dopravy v kraji, zrealizované a plánované cyklotrasy.

V posledných rokoch pribudlo v TSK niekoľko desiatok kilometrov nových cyklotrás, medzi nimi napríklad cyklotrasa okolo rieky Váh – Vážska cyklomagistrála, ktorá spája mesto Trenčín s mestom Piešťany a realizovali ju v spolupráci s Trnavským samosprávnym krajom. Nemenej zaujímavou je určite cyklotrasa z Trenčína okolo pútnického miesta Skalka pri Trenčíne cez Nemšovú, ktorá končí až na Morave či cyklotrasa z Púchova okolo Nosiskej priehrady. Tieto cyklotrasy sú využívané nielen cyklistami, ale na svoje si tu prídu aj korčuliari a ľudia obľubujúci prechádzky. Treba mať preto na pamäti vzájomný rešpekt medzi chodcami a cyklistami.

Aby TSK spopularizoval cykloturistiku, prevádzkujú každý rok v spolupráci s SAD Trenčín cyklobus s cyklovozíkom s kapacitou 24 bicyklov. Cyklobus jazdí na trasách Trenčín – Bánovce nad Bebravou a späť a Trenčín – Nitrianske Rudno a späť. Tento rok je cyklobus v prevádzke od konca apríla do konca septembra a cyklisti si za prepravu bicykla zaplatia 1€. Na vybraných úsekoch cyklotrás boli nainštalované sčítače okoloidúcich ľudí, aby mohli monitorovať návštevnosť a popularitu jednotlivých úsekov.

Trenčiansky samosprávny kraj tiež pracuje na výhodných podmienkach hromadnej dopravy v rámci kraja a zabezpečuje spoluprácu medzi SAD a MHD v Trenčíne a v Partizánskom. Na vybraných linkách hromadnej dopravy zaznamenávajú každý rok nárast počtu cestujúcich. Počas Európskeho týždňa mobility, dňa 22.9. mohli cestujúci využiť v Trenčianskom samosprávnom kraji cestovné za 0,10 € a odvieť sa v pohodlných autobusoch s najvyšším stupňom emisnej normy.

Rozumná mobilita v Trenčíne

Aj mesto Trenčín má vypracovaný plán udržateľnej mestskej mobility, ktorý spracovalo Centrum dopravného výskumu z Brna na základe detailnej analýzy dopravného správania v meste a regióne. Použili na to viacero metód, jednou z nich je dotazníkový prieskum analýzy dopravného správania do 2500 domácností. Následne sa snažili o čo najväčšie zapojenie verejnosti do vyjadrovania sa k otázkam mestskej mobility. Organizovali sa osobné stretnutia s občanmi mesta Trenčín, kde sa od občanov zbierali podnety týkajúce sa automobilovej dopravy, nemotorovej dopravy a MHD v meste. Okrem osobných stretnutí mali občania k dispozícii aj webstránku ku plánu udržateľnej mobility prostredníctvom ktorej mohli navrhovať svoje opatrenia na zlepšenie mobility v meste.

Z hľadiska udržateľnosti mestskej mobility je všeobecným trendom postupne znižovať podiel automobilovej dopravy v meste a pretvárať verejné priestory, ktoré zaberali doteraz autá na verejné priestory pre ľudí. Vo viacerých európskych mestách sa to už dlhodobo deje, na Slovensku si na to občania len postupne zvykajú a vytlačenie áut z miest je stále nepopulárnym opatrením. Pre kvalitnejší a bezpečnejší život v meste je to ale nevyhnutné. Jedným z účinných nástrojov ako dosiahnuť zníženie podielu automobilov v meste je regulácia parkovania. Treba si uvedomiť, že parkujúce auto zaberá verejné priestranstvo, ktoré by mohlo byť využité inak, v prospech širšej verejnosti. Preto nie je samozrejmou, aby bolo takéto zaberanie verejného priestoru parkujúcim autom bezplatné. Problémom je aj vysoký počet áut na domácnosť, ktorý každým rokom rastie a zaberajú viac a viac verejného priestranstva.

Odkedy v Trenčíne zaviedli rezidenčné parkovanie na sídliskách, výrazne sa im znížil počet parkujúcich áut v týchto lokalitách a rezidenti už nemajú problém zaparkovať v mieste bydliska. Aj keď bol voči tomuto opatreniu zo začiatku odpor verejnosti, v konečnom dôsledku to bolo vítané opatrenie a postupne sa pridávali mestské časti, ktoré chceli od mesta zrealizovať rezidenčné parkovanie tiež. Ak by počet parkujúcich miest nepostačoval, mesto má v pláne budovať nové parkoviská. Nové parkovacie miesta mesto získava aj „uprataním ulíc“, napríklad zjednosmernením dopravy na vybraných cestách sa vytvoria v druhom pruhu parkovacie miesta a zamedzí sa parkovaniu áut na chodníkoch. Príjem z výberu parkovania ide do rozpočtu mesta, ktoré z neho potom financuje výstavbu a údržbu ciest, parkovísk a MHD. Pre podporu nemotorovej dopravy mesto Trenčín vybudovalo množstvo cyklotrás, cyklostojanov a servisných stojanov. Umožnila sa jazda cyklistov v protismere v jednosmerných cestách, spomalila sa automobilová doprava rozšírením zón 30, zvýraznili sa prechody pre chodcov, zaviedli sa obytné zóny a mesto sa snaží postupne zaviesť integrovanú hromadnú dopravu. Zo zaujímavých cyklotrás stojí za zmienku starý nepoužívaný železničný most cez rieku Váh, ktorý mesto odkúpilo od železníc a vybudovalo cez neho cyklotrasu. Neskôr plánujú tento most rozšíriť a vybudovať z neho atraktívne verejné priestranstvo so zeleňou a možnosťami občerstvenia.

Aj Slovensko robí kroky vpred smerom k udržateľnej mobilitě, stačí sa len pozrieť na pár príkladov dobrej praxe z okolia a nechať sa inšpirovať. Ako ale skonštatovali pracovníci mesta Trenčín, chce to obrovskú dávku odvahy, trpezlivosti a komunikácie s verejnosťou. Nie je to ľahký boj, ale určite stojí za to. Odmenou je bezpečnejšie a kvalitnejšie prostredie miest v ktorých žijeme.

Ekošoférovanie a praktická ukážka merania kvality ovzdušia

Praktickú ukážku merania ultrajemných prachových častíc v ovzduší na rušných križovatkách v meste zastrelila partnerská organizácia CEPTA v spolupráci s pánom Kåre Press-Kristensenom z Dánskej organizácie Green Transition Denmark. Prístroj ukázal výrazný nárast ultrajemných prachových častíc v ovzduší, keď križovatkou prešlo staršie auto, ktoré malo s najväčšou pravdepodobnosťou dieslový pohon bez filtra. Znečistenie sa netýka len vonkajšieho prostredia. V Dánsku namerali znečistený vzduch ultrajemnými časticami aj vo vnútri automobilov, hlavne z okolitých áut jazdiacich po meste v kolóne. Teoretický blok sme ukončili prezentáciami o ekošoférovanií od Miloša Veverku.

Ulice pre deti

Metropolitný inštitút Bratislavy rozbieha projekt s názvom Ulice pre deti, ktorý má zlepšiť bezpečnosť ulíc v okolí škôl a zvýšiť percento školákov, ktorí chodia do školy pešo. Projekt reaguje na súčasnú situáciu, kedy stále viac detí vozia rodičia do školy autom, a to aj napriek tomu, že bývajú v jej blízkosti. Skoro každá domácnosť v Bratislave má pritom najbližšiu základnú školu do 15 minút pešo od svojho bydliska.

Cieľom projektu Ulice pre deti je zlepšiť bezpečnosť ulíc v okolí škôl, zvýšiť podiel detí, ktoré chodia do školy pešo a angažovaním miestnej komunity meniť zvyky detí aj rodičov.

Projekt Ulice pre deti odštartoval pilotnými aktivitami na vybranej základnej škole Tbiliská v Rači, ktorú navštevuje 830 detí. Nachádza sa na ulici spravovanej priamo hlavným mestom, susedí s rezidenčnou zónou a dopravná situácia pred ňou je každé ráno náročná. Poznatky z pilotnej realizácie projektu na základnej škole Tbiliská poslúžia aj pre ďalšie základné školy v Bratislave. Projekt Metropolitného inštitútu Bratislavy Ulice pre deti chce v spolupráci so 17 mestskými časťami postupne pred všetkými základnými školami v Bratislave zvýšiť bezpečnosť vďaka zlepšeniu prehľadnosti ulíc, upokojeniu dopravnej situácie v okolí škôl a aj motivovaním rodičov k zmene správania, aby postupne upustili od vozenia detí do školy autom.

Udržateľná doprava v Trnave

Vzhľadom na fakt, že Trnava je rozlohou pomerne malé mesto, je tu všetko dobre dostupné pešo alebo na bicykli. Mesto sa preto snaží podnikať kroky, aby dosiahlo zvýšenie podielu ľudí prepravujúcich sa po meste na bicykli alebo pešo. Regulujú automobilovú dopravu v meste upokojením ulíc – zavádzajú zóny 30, zjednosmerňujú cesty, aby vytvorili v druhom pruhu parkovacie miesta, čím by odstránili zaparkované autá z chodníkov a zavádzajú novú parkovaciu politiku. Vytvárajú bezpečnejšie podmienky pre pohyb chodcov a cyklistov v rámci mesta. Trnava sa tiež snaží vytvoriť ľuďom atraktívne verejné priestory plné zelene, stavia cyklotrasy a cyklostojany, obnovuje vozový park MHD.

Okrem zdieľaných verejných bicyklov štartujú projekt Bajkuj v meste, v ktorom poskytnú študentom za ročný symbolický poplatok na prenájom atraktívne dizajnové bicykle.

Príklady dobrej praxe VÚC Trnava

Prezentácia cyklokoordinátorky za Trnavský samosprávny kraj (TTSK), pani Silvie Szokolovej. Bola druhou v poradí. Predstavila nám príklady dobrej praxe v oblasti udržateľnej mobility v TTSK a zamerala sa hlavne na to, ako pri plánovaní cyklodopravy v kraji zbierajú a spracúvajú dáta o pohybe cyklistov, aby mohli plánovať čo najefektívnejšie a čo najvyužívanéjšie cyklotrasy. Prezentovala tiež pripravovaný vzdelávací program pre pracovníkov verejnej správy „Jesenná škola cyklodopravy“ o tom, ako komunikovať a popularizovať tému cyklodopravy a udržateľnej mobility verejnosti.

Praktická prezentácia opatrení na podporu udržateľnej mobility

Oba dni mali účastníci študijnej cesty možnosť vyskúšať si vybudované prvky cyklistickej infraštruktúry v hosťujúcich mestách.

V Trenčíne sme videli sme množstvo zaujímavých vedených cyklotrás po meste, medzi nimi napríklad cyklotrasa vedúca po starom nepoužívanom železničnom moste, ktorý mesto získalo od železníc a diskutovali sme o podmienkach a prekážkach, ktoré riešia samosprávy pri budovaní cyklistickej infraštruktúry.

Cyklistickú prehliadku dopravných riešení mesta Trnava sme absolvovali s p. Petrom Rozsárom z p. Petrom Rozsárom z v prospech udržateľnej mobility. Niektorí z nás túto prehliadku absolvovali na mestských bicykloch z projektu Bajkuj v meste. Previezli sme sa po cyklopruhoch, ktoré vznikli po zúžení a vytvorení jednosmerných ciest v meste. Mali sme možnosť odskúšať si automatickú parkovaciu vežu na bicykle pri železničnej stanici v Trnave, kde zaparkujete za symbolickú cenu 0,10 € na deň svoj bicykel. Videli sme nové zaujímavé cyklostojany, ktoré obstaralo mesto, atraktívne zelené verejné priestranstvo vytvorené reorganizáciou dopravy, športoviská, ktoré mesto vo veľkom buduje, či umelý vodný kanál vo výstavbe, ktorý má zatraktívniť vnútroblok na sídlisku. Priamo na mieste sme hovorili aj o benefitoch rezidenčného parkovania, ktoré mesto postupne zavádza.

Fotodokumentácia:

prezentácie na VÚC Trenčín

meranie ultrajemných prachových častíc z dopravy v Trenčíne

príprava na cyklojazdu mestom Trenčín

starý železničný most v Trenčíne využitý ako cyklotrasa

prezentácie v priestoroch radnice mesta Trnava

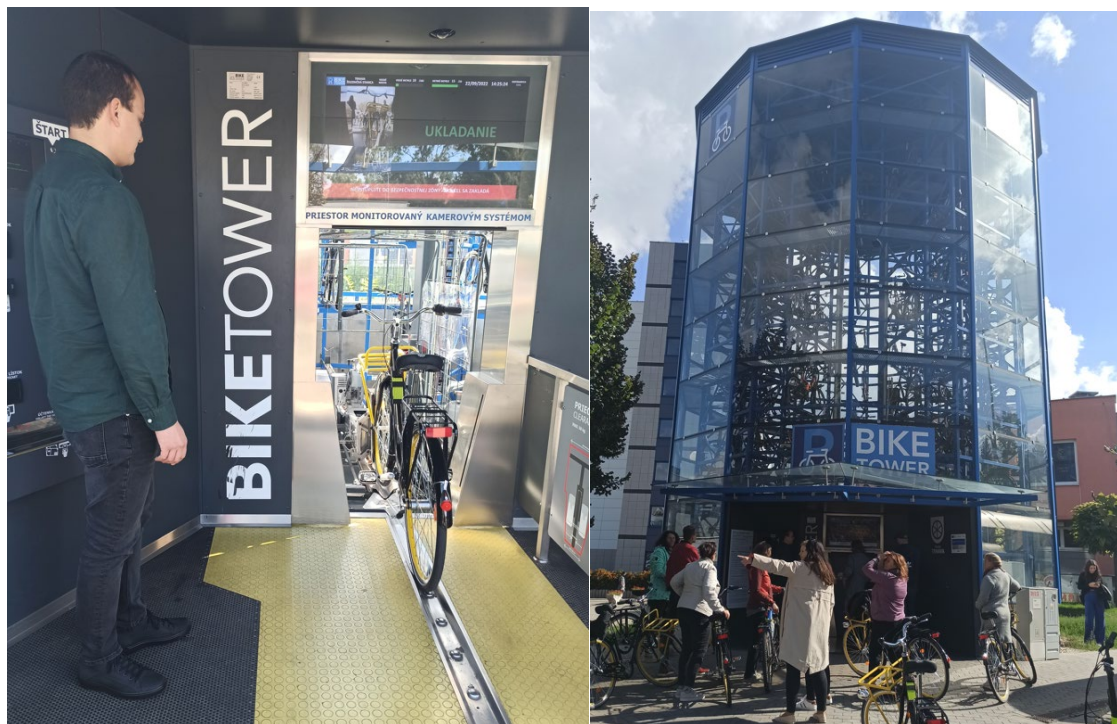
prípravy na cyklojazdu po meste Trnava

cyklopruh oddelený od pruhu pre automobily

nové cyklostojany mesta Trnava s kvetináčmi na zataženie

automatická parkovacia veža na bicykle pri železničnej stanici Trnava

zatraktívnené verejné priestranstvo v meste Trnava

Cyklistická doprava v Trenčianskom samosprávnom kraji

